



KEHITYSPOLIITTINEN
TOIMIKUNTA

Hallitusohjelman (2023) keskeiset kehityspoliittiset kirjaukset

KPT:n evästyksen toimeenpanoon

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) pyrkii vahvistamaan kehityspoliitiikan vaikuttavuutta ja edistämään globaalikysymyksistä käytävää dialogia. Vaikuttavuuden vahvistaminen edellyttää pitkän aikavälin tulosperustaista näkökulmaa sekä johdonmukaista toimialan kehittämistä ja resursointia. Toisaalta kehityspoliitiikan on uudistuttava vastatakseen entistä tarkoituksenmukaisemmin globaaleihin haasteisiin ja huomioitava kunkin hallitusohjelman prioriteetit.

Tässä yhteisessä lausunnossamme käsittelemme *Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman* keskeisiä kehityspoliittisia kirjauksia ja annamme evästyksiä niiden toimeenpanoon mandaattimme mukaisesti.

Kehityspoliitikan ja Suomen ulkosuhteiden tulee rakentua yhteisille arvoille ja intresseille

Kehityspoliitikka on osa Suomen arvo- ja ihmisoikeusperustaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kehityspoliitikka vahvistaa kestäväen kehityksen edellytyksiä ja vakautta. Se lujittaa Suomen suhteita kehittyviin maihin, edistää dialogia niiden kanssa ja auttaa Suomea saavuttamaan poliittisia ja kaupallistaloudellisia tavoitteitaan.

Hallitusohjelma linjaa, että globaalin etelän sitouttaminen sääntöpohjaiseen järjestykseen, demokratiaan ja ihmisoikeuksien edistämiseen nousee Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteeksi (s. 163). Lisäksi hallitusohjelman mukaan yhteisen arvoperustan muodostavat pitkäjänteinen ihmisoikeus-, demokratia- ja oikeusvaltiotyö sekä sukupuolten tasa-arvon edistäminen kaikissa ulkosuhteissa. Hallitusohjelma linjaa myös, että Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopoliitikassaan.

Jotta Suomi voi vahvasti edistää yllä mainittua ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopistettä, on sen kaikkien ulkosuhdealojen toimittava johdonmukaisesti ja osoitettava itse esimerkiksi sääntöperustaisen järjestelmän jäsenenä. Suomen asema kestäväen kehityksen kansainvälisenä edelläkävijänä (Sustainable Development Report 2023) ja laajapohjaisesti valmisteltu *Kestäväen kehityksen strategia 2022–2030: Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi* yhdistää YK:n kestäväen kehityksen Agenda 2030:n sekä Suomen kansalliseen politiikkaan että ulkosuhteisiin.¹ Edellä mainitut hallitusohjelman arvot sopivat hyvin tähän kehikseen.

On myös tärkeää, että ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehikseen (HRBA) säilyy kehityspoliitikan perustana, ja sen toimeenpanoa vahvistetaan kehittämällä osaamista ja luomalla yhteistä ohjeistusta myös muille ulkosuhdealoille.² Varautuminen anti-demokratia ja tasa-arvoa vastustaviin liikkeisiin edellyttää vahvempaa tasa-arvo-kysymysten tuntemusta koko ulkoasiainhallinnossa. Myös Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä (2023) tukee tätä linjaa.

Afrikan maailmanpoliittisen painoarvon kasvun tulee näkyä ulkosuhteiden hallinnossa, edustustoissa ja resursoinnissa, ei suinkaan vähentyä. Suomen pitää tunnistaa geopoliittiset uhat mutta myös kauppapoliittiset mahdollisuudet, jotka linkittyvät Afrikan maihin. Suomen Afrikka-strategia antaa kehiksen jatkotyölle.³ Myös EU-yhteistyö ja koordinaatio velvoittavat Suomea.

Monisyyset kriisit haastavat ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskuntien toimintakykyä eri puolilla maailmaa. Tämä luo uudistuspainetta kehiksyhteistyölle, humanitaariselle avulle ja rauhantyölle sekä Suomen ulkosuhteiden kokonaisuudella. Tähän tarvitaan nykyistä tiiviimpää ja suunnitelmallisempaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

1 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163958>

2 https://um.fi/development-cooperation-evaluation-reports-comprehensive-evaluations/-/asset_publisher/nBPgGHSLrA13/content/evaluoitiraportti-ihmisoikeusperustaisuus-suomen-kehikspoliitikassa-ja-yhteistyossa/384998

3 Suomen Afrikka-strategia: Kohti vahvempaa poliittista ja taloudellista kumppanuutta <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162950>

*Suomen Kolmoisneksus ja yhteistyö hauraiden valtioiden kanssa -ohje (2022) luo perustaa toiminnan kehittämiseksi.*⁴ Monisyisten konfliktien ratkaiseminen ja niiden ennaltaehkäisy edellyttää osallistavaa toimintatapaa. Jatkamalla YK:n turvallisuusneuvoston *Nuoret, rauha ja turvallisuus* – sekä *Naiset, rauha ja turvallisuus* – päätöslauselmien aktiivista toimeenpanoa Suomi tukee naisten ja nuorten osallistumista rauhanprosesseihin ja kestävämpien yhteiskuntien rakentamiseen.

Kauppapolitiikkaa ja kehityspolitiikkaa ei tule tarkastella toistensa vastakohtina: olosuhteista ja toimintaympäristöstä riippuen yritys yhteistyö voi kuulua jomankumman piiriin, ja myös yksittäisessä tilanteessa liikkua kehityspolitiikasta kauppapolitiikkaan. Kauppa ja kauppapolitiikka voivat myös vaikuttaa myönteisesti kehityspolitiikan painopisteisiin (vrt. esimerkiksi kaupan tasa-arvovaiikutukset). Nykyinen kehitysyhteistyökumppani saattaa olla huomisen kauppakumppani.

Kolmoisneksus ja yhteistyö hauraiden valtioiden kanssa -ohje (2022) luo perustaa toiminnan kehittämiseksi.

Kehityspolitiikan päätavoite ja tarkoitus tulee kirkastaa

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko vuodelta 2021 linjaa Suomen kehityspolitiikan päätavoitteeksi köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisen sekä kestävä kehityksen. Tavoite on kansainvälisten standardien mukainen (YK, EU, OECD). Hallitusohjelma ei sisällä vastaavaa määriteltyä päätavoitetta, mikä voi lisätä politiikka-alojen välistä epäjohtonmukaisuutta.

4 Kolmoisneksus ja yhteistyö hauraiden valtioiden ja alueiden kanssa. https://um.fi/documents/384998/0/Ohje_Kolmoisneksus+ja+yhteisty%C3%B6+hauraiden+valtioiden+ja+alueiden+kanssa_2022.pdf/f1799b04-b34f-2020-aa47-0d512a-29e9d7?i=1669706377212

Kehityspolitiikan ohjaus tulee perustua jatkossakin pitkäjänteiseen malliin

KPT esitti arviossaan (2019), että Suomen kehityspolitiikkaa on perinteisesti linjattu liian lyhyellä aikavälillä, eivätkä peräkkäiset linjaukset muodosta Agenda 2030:n vaatimaa tavoitteellista jatkumoa. Tämä on vähentänyt työn tuloksellisuutta ja laatua sekä kuormittaa hallintoa. KPT:n huomio perustui ulkoministeriön (2015) julkaisemaan tulosjohtamista käsittelevään evaluaatioon. Sen pääsuosituksena oli, että ulkoministeriö laatisi pitkän aikavälin kehityspoliittisen suunnitelman, jota tulevat hallitukset päivittäisivät, täydentäisivät ja ohjaisivat ytimekkäillä poliittisilla ohjauspaperilla (3–5 sivua) hallitusohjelman mukaisesti.⁵

Pitkän aikavälin linjaus koskisi myös muiden politiikka-alojen suhdetta kehityspolitiikan tavoitteisiin. Ensimmäinen kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko valmistui vuonna 2021. Sen tukena oli parlamentaarinen ryhmä. Myös yritykset odottavat, että politiikka-aloja ohjaavat linjaukset ovat pitkäjänteisiä ja ylivaalikautisia.

Hallitusohjelman tehtävänannon mukaan hallitus laatii viimeistään keväällä 2024 Suomen kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon. Siinä asetetaan tavoitteet sekä määritellään tarvittavat toimenpiteet ja niiden seuranta. Selonteko sisältää

linjaukset Suomen suhteista kehittyviin maihin. Lisäksi hallitus linjaa osana kansainvälisen talous- ja kehitysyhteistyön selontekoa kehityspolitiikan painopisteistä ja laatii kehitysyhteistyörahoitukselle useamman vaalikauden mittaisen suunnitelman.

On huomattava, että meneillään olevassa selontekoprosessin sidosryhmäkon-sultaatiossa tuodaan yhteen kaksi hyvin erityyppistä ohjaavaa kehystä: kehityspolitiikan laaja-alainen ylivaalikautinen selonteko sekä vuonna 2012 valtioneuvoston periaatepäätös taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelmasta, joka rajautui Suomen vienninedistämisstrategian kehittämiseen. Hallitusohjelman linjaus kansainvälisten taloussuhteiden ja

kehityksen osalta mahdollistaisi laaja-alaisemman, kahden politiikka-alan tarkastelun ml. kauppapolitiikka ja investoinnit.

Hallitusohjelman mukaan kauppapolitiikan tärkein tavoite on suomalaisten yritysten viennin ja investointien edistäminen (s. 163). Kauppapolitiikassa on huomioitava myös huoltovarmuus, turvallisuus ja ympäristövaikutukset. Sen sijaan ihmisoikeus- tai tasa-arvovaikutuksia ei mainita hallitusohjelmassa. Tämä poikkeaa EU:n komission linjasta,

Suomen kehityspolitiikkaa on perinteisesti linjattu liian lyhyellä aikavälillä, eivätkä peräkkäiset linjaukset muodosta Agenda 2030:n vaatimaa tavoitteellista jatkumoa.

5 https://um.fi/publications/-/asset_publisher/TVOLgBmlyZvu/content/tulosohjaus-suomen-kehitysyhteistyossa-yleisohje

jonka mukaan unionin kauppapolitiikan uudelleentarkastelussa (2021) ihmisoikeuksien ja kestävän kehityksen edistäminen nähdään keskeisinä.

Esitämme, että tuleva kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko päivittäisi kehityspolitiikan ylivaalikautista selontekoa tämän hallituskauden prioriteetin sekä täsmentäisi kehityspolitiikkaa ja kansainvälisiä taloussuhteita koskevia linjauksia.

Molempia politiikka-alueita käsitellään selonteossa tasavertaisina painottaen mahdollisia synergiaetuja, kuten kestävän kehityksen mukaisia investointeja tai pk-sektorin toimijoiden roolia kehityspolitiikassa. Lisäksi suomalaisyritysten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen EU:n Global Gateway- ja muissa kansainvälisissä aloitteissa/hankintakilpailuissa on tervetullut suunta. EU-rahoitusmahdollisuuksia tulisi hyödyntää nykyistä enemmän myös kansalaisjärjestöjen piirissä. Suomen heikentynyt taloudellinen tilanne ja velkaantuminen näkyvät myös saatavilla olevan kehitysrahoituksen määrässä ja rahoitustasossa.

Yrityksistä löytyvää monipuolista ja laajaa osaamista tulisi hyödyntää niin kestävän kehityksen osaamisen edistämiseksi kuin kehitysyhteistyössä laajemmin. Esimerkiksi vihreää siirtymää tukevien uusien teknologioiden käyttöönotto voi edistää sekä vienninedistämistä että kehitysyhteistyön tavoitteita. Erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina yhteisten tavoitteiden tunnistaminen on tärkeää.

Koska Suomen kehityspolitiikan tuloraportointi perustuu tietyille tulosalueille, kannattaa tätä työtä jatkaa ja kohdentaa yhteistyö jatkossakin ensisijaisesti parlamentaarisesti määriteltyihin kehityspolitiikan ylivaalikautisiin painopisteisiin. Näitä ovat naisten ja tyttöjen oikeudet, koulutus, kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat sekä ilmastonmuutos (hiltä ja sopeutuminen), luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarojen (ml. vesi ja metsät) kestävä hallinta ja käyttö. Globaali ruokakriisi korostaa entisestään ruokaturvayön merkitystä. Myös yritys yhteistyöllä on näihin teemoihin annettavaa.

Kehitysrahoitus on investointi globaaliin kestäväan kehitykseen ja vakauteen

Suomen kehitysrahoitus tulisi nähdä pitkäjänteisenä investointina globaaliin kestäväan kehitykseen, inhimilliseen turvallisuuteen ja vakauteen. Se ilmentää osaltaan sitoutumistamme monenkeskiseen järjestelmään ja sen perusteisiin. Kehitysrahoitus onkin oleellinen osa YK:n Agenda 2030:n kestäväan kehityksen globaalia kumppanuutta (SDG-17) ja Suomen osoittamaa tukea kestäväan kehityksen tavoitteille kehittyvissä maissa. Agenda 2030:n toteuttajana Suomi on sitoutunut käyttämään 0,7 prosenttia bruttokansatulostaan (bktl) kansainväliseen kehitysyhteistyöhön ja ohjaamaan 0,2 prosenttia bktl:stä kaikkein köyhimmille, niin kutsutuille LDC-maille. YK:n määritelmän mukaan LDC-maat kärsivät samanaikaisesti matalasta tulotasosta, matalasta inhimillisestä pääomasta sekä talouden haavoittuvuudesta. Virallisen kehitysyhteistyön merkitys vähiten kehittyneissä maissa on edelleen huomattava. Sen merkitys korostuu edelleen, mitä hauraampi valtio on.

Kansainvälisen tilanteen kriisiytyessä kehitysyhteistyörahoituksen painoarvo on uudestaan nousussa. Yhä kasvava määrä velvoitteita katetaan kehitysyhteistyövaroin. Kehitysyhteistyön lisäksi Suomi kattaa kehitysyhteistyörahoituksella ennätyskorkeat humanitaariset tarpeet, tuen Ukrainalle sekä tärkeänä luokkana kansainvälisten ympäristösopimusten, erityisesti ilmasto- ja luontosopimusten velvoitteet. Nämä sitoumukset ovat osa sääntömääräistä kv. oikeudellista perustaa, jota Suomi ei voi ohittaa.

On tärkeää, että Suomi jatkaa tukea ympäristösopimusten toimeenpanolle kehittyvissä maissa. Se on myös kustannustehokas keino edistää kestäväan kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ilmastonmuutos ja luontokato aiheuttavat muuttoliikettä ja ovat useiden konfliktien taustatekijöitä. Niihin vastaaminen edellyttävät kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja sektoreiden välistä yhteistyötä.

Suomen kehitysrahoitus tulisi nähdä pitkäjänteisenä investointina globaaliin kestäväan kehitykseen, inhimilliseen turvallisuuteen ja vakauteen.

Kehitysyhteistyön määrärahat lähtevät laskuun, samalla kun kansainväliset tarpeet kasvavat ja katse kääntyy Suomeen

Talousarvioesityksen leikkaukset palauttavat Suomen kehitysrahoitustason takaisin 0,4 prosentin bktl-tasoon (0,41 ennuste 2024), jatkossa todennäköisesti jopa sen alle. Hallitusohjelmassa eikä talousarvioesityksessä ei ole eritelty kaikkein köyhimpien maiden osuutta, eikä siinä vahvisteta 0,2 prosentin Agenda 2030:n mukaista tavoitetta. Tämä on poikkeuksellista verrattuna aiempiin hallituskausiin. Suomen bktl-osuudet tulevat olemaan kansainvälisessä vertailussa alimmillaan hallituskauden lopulla eli juuri silloin, kun Suomen tulisi vahvimmin nostaa kansainvälistä profiiliaan YK:n turvaneuvoston jäsenyyskampanjassaan.

On tärkeää, että myös Suomen Ukrainalle osoittama kehitysyhteistyörahoitusmuotoinen tuki jatkuu vakaana tällä hallituskaudella. Rahoituksen siirtäminen erilliselle Tuki Ukrainalle-momentille (58 milj. euroa sekä 40 milj. euroa sitoumusvaltuuksia) selventää Ukraina-avun poikkeuksellista roolia kehitysyhteistyörahoituksessa, jonka päätarkoitus on köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen ja kestävän kehityksen edistäminen Agenda 2030:n mukaisesti.

Tuemme hallitusohjelman kirjausta useamman vaalikauden mittaisen kehitysyhteistyörahoitussuunnitelman laadinnasta kansainvälisten tavoitteiden mukaisesti. Sen sijaan pidämme valitettavana, että osana ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahaan tehdään merkittävä 80 miljoonan euron suuruinen vähennys tulevana vuonna. Samoin kehityspoliittisiin lainoihin ja sijoituksiin tehtävä 60 miljoonan suuruinen leikkaus pienentää Suomen kehityspoliittista kädenjälkeä maailmalla.

On kuitenkin hyvä, että Suomi jatkaa pitkäjänteisesti tukeaan kansalaisjärjestöille ja monenkeskisille järjestöille, erityisesti YK-järjestöille, jotka toteuttavat Suomen kehityspolitiikan painopisteiden ja hallitusohjelman prioriteettien mukaista työtä. Jatkossa on kuitenkin huomioitava, että maailman blokkiutuessa myös maakohtainen ja EU-tason kehitysyhteistyö korostuvat. Tässä Suomella on kirittävää, myös yrityslähtöisessä kehitysyhteistyössä.

Suhteessa suurin leikkaus (yli 50 miljoonaan euroa) kohdistuu jo ensi vuonna maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön. Suomen maaohjelmamaat kuuluvat kaikkein köyhimpien maiden LDC-ryhmään. Myös tästä ryhmästä seuraavaan tuloluokkaan noussut Kenia on paininut vuosia ennäkemättömän kuivuuden ja maan pohjoisosan humanitaarisen kriisin kanssa. Maa kantaa myös isoa taakkaa alueen pakolaisista, joita moninkertaiset kriisit lisäävät.

Ilman maa- ja aluekohtaista yhteistyötä edustustot ovat vaarassa jäädä neuvottelupöytien ulkopuolelle, mikä heikentää Suomen ulkopoliittista vaikuttavuutta. Maaohjelmat ankkuroivat Suomen tulosperustaisesti kehitysmaiden yhteiskuntiin, kaupallisiin mahdollisuuksiin ja muihin kansainvälisiin toimijoihin. Maaohjelmat ovat myös tasa-arvorahoituksen sekä ihmisoikeusperustaisen yhteistyön merkittävä kanava Suomelle. Niiden kautta toteutetaan Suomen ulkopoliittikkaa käytännössä.

Kehitysrahoituksen ehdollisuus: ehdollisuuden periaatteet on selkeytettävä ja linjattava Suomen verrokkimaiden mukaisesti

Maa- ja aluekohtaiseen yhteistyöhön liittyy kysymys kehitysrahoituksen ehdollisuudesta. Hallitusohjelmassa Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa (s. 167). Tämä vaatii tarkempaa määrittelyä ja ohjeistusta.

Mikäli perimmäinen tarkoitus on Venäjän vaikutusvallan vähentäminen alueella, on ehdollisuutta käytettävä harkiten. Epäselvissä tapauksissa vaikutusyhjiötä ei pidä luoda vetäytymällä. Ehdollisuuden kohdentuminen juuri niihin tahoihin, joihin sen halutaan vaikuttavan, on toinen merkittävä haaste.

Hallitusohjelmassa Suomi hakee käytännöllä-heisiä yhteisiä ratkaisuja muiden Pohjoismaiden ja EU-maiden ulkomaanedustustojen kanssa (s. 164). Myös kehitysyhteistyön ehdollisuuden suhteen on varmistettava, että Suomen päätökset ovat linjassa verrokkimaidemme kanssa.

Mikäli perimmäinen tarkoitus on Venäjän vaikutusvallan vähentäminen alueella, on ehdollisuutta käytettävä harkiten.

Kehitysrahoituksen leikkaukset heikentävät Suomen roolia kansainvälisten sopimusten osapuolena

Humanitaarisena avun määrärahan lasku 83 miljoonaan euroon ei vastaa historiallisen kriittistä humanitaarista tilannetta maailmassa. Vuonna 2023 humanitaarisen avun tarve on noussut 30 prosenttia edellisvuodesta. Jo yli 360 miljoonaa ihmistä on avun tarpeessa samalla kun kansainvälisen yhteisön rahoittamat toimet riittävät kattamaan vain noin viidesosan tarpeista. On kuitenkin myönteistä, että hallitus tavoittelee humanitaarisen avun osuuden säilyttämistä 16 prosentissa kehitysyhteistyöstä. Suomen on tärkeä jatkaa riittävää humanitaarista rahoitusta ja puolustaa humanitaarisen avun riippumattomuutta ja tarveperustaisuutta kiristyneessä maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Suomi on Pariisin ilmastopöytäkirjan ja Kunming-Montrealin biodiversiteettisopimuksen osapuolena sitoutunut tukemaan köyhimpiä maita. Molempiin sopimuksiin liittyy raportointivelvollisuus. Ilmastorahoitus on Pariisin ilmastopöytäkirjan perustava, teollisuusmaita koskeva velvoite kanavoida kehittyville maille (nk. lisäistä) rahoitusta, jolla vahvistetaan toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja tuetaan maailman köyhimpien sekä haavoittuvimpien ihmisten sopeutumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Ilmastorahoituksen volyymi on ollut hyvin merkittävä osa Suomen virallista kehitysyhteistyörahoitusta. Ulkoministeriön mukaan vuonna 2021 yhteensä 175 miljoonaa euroa raportointiin ilmastorahoitukseksi.

Hallitusohjelma tai valtion talousarvioesitys 2024 eivät selkeästi linjaa ilmastorahoituksen tulevaisuudesta.⁶ Talousarvioesitys ei esimerkiksi kerro, pysyykö Suomen antama rahoitus nykytasolla tai onko se edelleen nousemassa 200 miljoonan euron vuositasolle, joka asetettiin tavoitetasoksi Suomen kansainvälistä ilmastorahoitusta koskevassa suunnitelmassa (2022). Talousarvioesityksestä ei käy myöskään ilmi se, täyttääkö Suomi osaltaan YK:n luontosopimuksen Kunming-Montreal tavoitteiden mukaisen tuen kehitysmaille sopimuksen toimeenpanoon. Lisäksi olisi tärkeää tukea muidenkin ympäristösopimusten, kuten kemikaali-, jäte- ja muovisopimusten toimeenpanoa. Kansainvälisen ympäristöhallinnon kehittäminen on myös suomalaisten edelläkävijäyritysten etu.

Virallisen kehitysyhteistyörahoituksen lisäksi Suomi tarvitsee selkeän kokonaiskuvan eri rahavirroista, joilla Suomi voisi tukea kestävän kehityksen tavoitteiden edistämistä globaalisti. Ulkoministeriön hallinnoimassa kestävän kehityksen rahoituskokonaisuudessa ja sen kehittämisessä tulee huomioida kestävän kehityksen rahoituksen eri muodot. Niitä ovat esimerkiksi julkinen lahjamuotoinen apu sekä laina- ja sijoitusmuotoiset ODA-kriteerit täyttävät finanssisijoitukset, muut julkiset rahoitusvirrat sekä keinot mobilisoida yksityisiä kestävän kehityksen sijoituksia kestävän kehityksen mukaisesti.

6 Valtion talousarvioesitys linjaa yleisesti, että kehitysyhteistyörahoituksella edistetään ilmastotoimia, erityisesti kestävää metsätaloutta ja metsitystä (330 milj. euroa).